

IT FAIR

WIELKI WYKŁAD

Co robisz, gdy Twój telefon komórkowy przestaje działać? Albo, gdy psuje się Twój komputer? Każdego roku **WYRZUCAMY DO 50 MILIONÓW TON NIEPOTRZEBNYCH ODPADÓW ELEKTRONICZNYCH – E-ODPADÓW.** Wystarczy to, aby zapełnić milion ciężarówek, które zaparkowane jedna za drugą ciągnęłyby się przez połowę drogi dookoła kuli ziemskiej.

TO SZOKUJĄCA ILOŚĆ. Jednak jeszcze bardziej szokujące jest to, co dzieje się z tymi **PEŁNYMI NIEBEZPIECZNYMI I TOKSYCZNYMI CHEMIKALIÓW E-ODPADAMI.**

Jedynie 25% elektronicznych gadżetów, które wyrzucamy każdego roku, usuwane jest we właściwy sposób. Niektóre e-odpady lądują na europejskich wysypiskach i w spalarniach śmieci. **LE CZ MILIONY TON SĄ NIELEGALNIE EKSPORTOWANE I SKŁADOWANE W AFRYCE I AZJI,** co ma druzgocący wpływ na środowisko naturalne i zdrowie ludności.

W Ghanie dzieci w wieku nawet 8 lat pracują po 12 godzin dziennie rozkładając stare komputery i próbując ocalić, to co się tylko da, z tych toksycznych wysypisk e-odpadów. Ze względu na to, że nie noszą ubrań ochronnych, **NARAŻONE SĄ NA DZIAŁANIE WYSOCE TOKSYCZNYCH SUBSTANCJI POWODUJĄCYCH POWAŻNE PROBLEMY ZDROWOTNE.** Jeżeli trafi im się dobry dzień, za taką pracę zarabiają \$1, ale czasami absolutnie nic.

Nielegalne wyrzucanie e-odpadów jest **NIE TYLKO SZKODLIWE DLA ZDROWIA DZIECI, ALE STANOWI RÓWNIEŻ PRZYKŁAD MARNOWANIA SUROWCÓW NATURALNYCH ZIEMI.** W przypadku, gdy nasze stare telefony komórkowe i laptopy usuwane są we właściwy sposób, możemy przetworzyć i ponownie wykorzystać wiele cennych metali. **ZWIĘKSZENIE POWTÓRNEGO PRZETWARZANIA OZNACZAŁOBY, ŻE MOGLIBYŚMY WYDOBYWAĆ Z ZIEMI MNIEJSZĄ ILOŚĆ NOWYCH SUROWCÓW** i w długim okresie wyrządziłobyśmy naszej planecie mniej szkód.

„Zastanawiałem się, dlaczego oni wysyłają tu swoje elektroniczne śmieci. Czy dzieci w Europie również przerywają naukę w szkole i rozkładają komputery i telewizory za pieniądze?”

PAA KWESI, 17 LAT, GHANA

**DOWIEDZ SIĘ JAK MOŻESZ POMÓC, WEJDŹ NA STRONĘ
WWW.MAKEITFAIR.ORG**

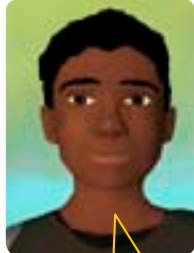
WYPAWY KOMPUTERÓW, STANOWIĄCE ZWYKŁĄ

Każdego ranka o szóstej rano szesnastoletni Ibrahim Harun zmierza na rozległe wysypisko sprzętu elektronicznego w Akrze, stolicy Ghany. W tym toksycznym miejscu spędza 12 godzin dziennie rozwalając stare komputery za pomocą kamieni. Gołymi rękoma wyciąga aluminiowe i miedziane kable, a następnie wypala je nad otwartym ogniem, aby wydobyć z nich miedź. Pozostałe komponenty wyrzucane są do rzeki lub na pobliskie pola.

W NAJLEPSZE DNI IBRAHIM

ZARABIA OKOŁO \$1. „Czasami nie udaje mi się nic zarobić przez tydzień i muszę prosić moich przyjaciół o jedzenie” - mówi Ibrahim. Na wysypisku pracuje od ósmego roku życia.

Dwudziestopięcioletni brat Ibrahima pracował na wysypisku przez prawie 12 lat, aż **CHOROBA ZMUSIŁA GO BY PRZESTAŁ.** „Teraz, gdy kaszle, pluje krwią” - mówi Ibrahim - **“LEKARZ POWIEDZIAŁ, ŻE MA RAKA.”**

IBRAHIM

„NIE NOSZĘ UBRANIA OCHRONNEGO” - mówi Ibrahim. „Mam blizny po cięciach na całym ciele i nogach od e-odpadów, szkła z monitorów oraz ostrych kawałków metalu.” „Jestem bardzo ostrożny i staram się jak tylko mogę unikać wdychania dymu” - mówi. „Jednak **MIEWAM BÓLE GŁOWY I SZYBKO SIĘ MĘCZĘ PODCZAS BIEGANIA,** dlatego nie mogę grać w piłkę tak jak dawniej. Bardzo szybko się męczę i łapie mnie zadyszka.”

JEDNAK MIMO BARDZO REALNEGO ZAGROŻENIA, CHŁOPCY TACY JAK IBRAHIM RYZYKUJĄ ŻYCIE, ABY ZAROBIĆ KILKA DOLARÓW TYGODNIOWO NA WYSYPISKU.

Ibrahim pracuje, aby pomóc siostrze ukończyć szkołę, ale **MARZY O CZYMŚ LEPSZYM.** Któregoś dnia chciałby zaoszczędzić wystarczająco dużo pieniędzy, żeby kupić narzędzia i zostać spawaczem - zacząć lepsze życie.

“LUDZIE W EUROPIE NIE TROSZCZĄ SIĘ O NAS, więc wysyłają nam swoje śmieci” - mówi Ibrahim. „Ludzie w Europie **POWINNI PRZYSYŁAĆ NAM KSIĄŻKI, A NIE BEZUŻYTECZNE KOMPUTERY,** które nie tylko nie działają, ale również powodują problemy zdrowotne.”

“Narażeni jesteśmy na wszelkiego rodzaju zagrożenia, dym z wypalanych drutów jest niebezpieczny. Wywołał chorobę u mojego brata” - mówi Ibrahim.

PROEKOLOGICZNY CYKL ŻYCIA TELEFONU KOMÓRKOWEGO

PROJEKT

Wykorzystywana jest mniejsza ilość zasobów, w tym ponownie przetworzone metale

WYDOBYCIE

Wydobycie staje się bardziej przyjazne dla środowiska

PRODUKCJA

Następuje wycofanie większości toksycznych chemikaliów

WYKORZYSTANIE

Cykl życia produktów się wydłuża, mogą one być unowocześniane, a nie od razu wyrzucane

FAKTY NA TEMAT IT

- W 2007 ROKU NA CAŁYM ŚWIECIE SPRZEDANO PONAD 1,1 MILIARDA TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH I 250 MILIONÓW KOMPUTERÓW. ZA KILKA LAT PRZERODZI SIĘ TO W OGROMNA ILOŚĆ ŚMIECI.
- W EUROPIE KAŻDY Z NAS CO ROKU WYRZUCA PONAD 15 KILOGRAMÓW E-ODPADÓW.
- KAŻDEGO ROKU NA CAŁYM ŚWIECIE WYRZUCANYCH JEST OD 20 DO 50 TON E-ODPADÓW.
- W EUROPIE KAŻDEGO ROKU PRAWIDŁOWO ZBIERANYCH I WYRZUCANYCH JEST JEDYNIIE 25% Z 8,7 MILIONÓW TON ODPADÓW ELEKTRONICZNYCH – POMIMO OBOWIĄZUJĄCYCH OD 2005 ROKU PRZEPISÓW NAKAZUJĄCYCH ODBIÓR E-ODPADÓW.
- W TRAKCIE PRODUKCJI NOWEGO KOMPUTERA, WAŻĄCEGO JEDYNIIE KILKA KILOGRAMÓW, ZUŻYWA SIĘ ŚREDNIO: 1 500 LITRÓW WODY, 5 300 KILOWATOGODZIN ENERGII, 240 KG PALIW KOPALNYCH ORAZ 22 KG INNYCH CHEMIKALIÓW. RAZEM DAJE TO 1,8 TONY SUROWCÓW – TYLE ILE WAŻY NOSOROŻEC.

E-ODPADY

Recykling (powtórne przetworzenie) produktów staje się prostszy, a firmy opracowują odpowiednie systemy odbioru e-odpadów i upewniają się, że nie trafiają one na wysypiska w krajach rozwijających się

Poszukiwanie złota w naszych miastach

Nie spodziewamy się, że znajdziemy złoto zakopane na rogu każdej ulicy. Jednak stare telefony komórkowe i komputery stanowią ukryty skarb pełen złota, platyny i innych cennych metali. W każdym pojedynczym egzemplarzu ta ilość jest niewielka. Jeżeli jednak weźmiemy choćby tylko wszystkie telefony sprzedane w 2007 roku, a są ich miliony, to okaże się, że zawierają one 29 ton złota. Dobra wiadomość jest taka, że wyspecjalizowane firmy są w stanie powtórnie przetworzyć ponad 95% tego złota oraz innych cennych metali. Jednak ważne jest, aby te gadzety były przetwarzane w sposób profesjonalny, a nie przewożone na inne kontynenty.

Duży problem stanowi jednak niski wskaźnik powtórnego przetworzenia (recyklingu). Międzynarodowe badanie przeprowadzone przez Nokię w 2008 roku pokazało, że jedynie 3% ludzi oddaje swoje telefony komórkowe do powtórnego przetworzenia. Okazuje się, że prawie połowę naszych starych telefonów przechowujemy w domu, choć nigdy więcej z nich nie skorzystamy.

Zatem, zamiast plądrować zasoby złota w Afryce i Azji, powinniśmy zacząć oszczędzać własne cenne zasoby, odzyskując „miejskie złoto” znajdujące się w naszych telefonach komórkowych. Jedyne co musisz zrobić to zanieść swój stary telefon komórkowy do sklepu, w którym go kupiłeś, albo do punktu recyklingu w twoim mieście.

PRZEWODNIK PO PROEKOLOGICZNEJ ELEKTRONICE

Jeśli chcesz uzyskać informacje na temat proekologicznego nastawienia i działań producenta twojego telefonu komórkowego, komputera lub konsoli do gier, **ODWIEDŹ STRONĘ INTERNETOWĄ GREENPEACE:** www.greenpeace.org/international/campaigns/toxics/electronics/how-the-companies-line-up.

Greenpeace, organizacja prowadząca kampanie proekologiczne i prośrodowiskowe, stworzyła ranking producentów elektroniki pokazujący jak dobrze radzą oni sobie z kwestiami związanymi ze środowiskiem. W ostatnich trzech rankingach Nintendo i Microsoft znalazły się na szarym końcu. Greenpeace również ocenia najbardziej przyjazne dla środowiska („zielone”) laptopy, komputery stacjonarne, telewizory i telefony komórkowe. **NIESTETY, NAWET NAJBARDZIEJ „ZIELONYM” URZĄDZENIOM ELEKTRONICZNYM NADAL WIELE BRAKUJE**, aby można je było nazwać przyjaznymi dla środowiska.

Zatem może spróbujesz napisać do firm, które produkują wykorzystywane przez Ciebie gadzety elektroniczne i poprosić je, aby zachowywali się bardziej proekologicznie? **JEŚLI WIELU LUDZI ZACZNIE WYWIERAĆ PRESJĘ NA TE FIRMY, BĘDĄ ONE MUSIAŁY SIĘ LICZYĆ Z ICH ZDANIEM.**

WIĘCEJ INFORMACJI NA
KOLEJNEJ STRONIE →

IT MUSI STAĆ SIĘ BARDZIEJ „ZIELONE”

W przemyśle elektronicznym pojawiło się nowe modne hasło – brzmi on „Zielone IT”. Problem polega na tym, że niektóre firmy uważają, że mogą uchodzić za „zielone”, jeżeli po prostu zaczną oferować energooszczędne produkty i usługi. makeITfair uważa jednak, że to nie wystarczy!

Producenci elektroniki wprowadzają bardzo dużo innowacji proekologicznych – niektóre starają się ograniczyć ilość toksycznych chemikaliów, inne dążą do zapewnienia skuteczniejszego wykorzystania energii, wydłużenia cyklu życia produktów lub usprawnienia procesu recyklingu. Jednak kluczem do wytworzenia w pełni „zielonego” produktu jest połączenie innowacji w każdym z tych obszarów oraz podjęcie odpowiednich działań na etapie wydobycia metali i produkcji.

I tu właśnie zaczyna się Wasza rola. Jeżeli młodzi konsumenci będą się domagali naprawdę „zielonych” produktów, giganci branży elektronicznej przekonają się, że istnieje zapotrzebowanie na przyjazne dla środowiska produkty, które nie niszczą naszej planety – nie powodują szkody na zdrowiu przyszłych pokoleń.

makeITfair uważa, że musimy natychmiast podjąć działania w celu przekonania Nintendo i Microsoft, aby stały się bardziej „zielone”. Oba międzynarodowe koncerny nie tylko znajdują się na samym końcu rankingu Greenpeace, ale również wiele brakuje, by działania wydobywcze i produkcyjne związane z wytworzeniem ich najlepiej sprzedających się gadżetów stały się proekologiczne. Jeżeli martwi Cię ta cała sytuacja, zaloguj się na naszej stronie internetowej i **JUŻ TERAZ WYŚLIJ E-MAIL DO SZEFEW NINTENDO I MICROSOFT**. Razem możemy spowodować, że IT stanie się sprawiedliwe i proekologiczne z korzyścią dla wszystkich ludzi!

Szukaj innych ulotek makeITfair dotyczących różnych aspektów związanych z przemysłem elektronicznym – przyłącz się do kampanii makeITfair pod adresem internetowym:

www.makeITfair.org

CO JESZCZE MOŻESZ ZROBIĆ POZA PRZYŁĄCZENIEM SIĘ DO NASZEJ AKCJI MAILOWEJ:

- **ZANIEŚ SWOJE E-ODPADY DO LOKALNEGO PUNKTU ZBIÓRKI BĄDŹ ODDAJ JE DO SKLEPU!**
- **UŻYWAJ SWOICH GADŻETÓW DŁUŻEJ LUB UNOWOCZEŚNIAJ JE – W SZCZEGÓLNOŚCI KOMPUTER LUB LAPTOP!**
- **NIGDY NIE WYRZUCAJ ICH DO ZWYKŁEGO KOSZA NA ŚMIECI**

DANE KONTAKTOWE:

Koalicja KARAT
Uczestnik kampanii makeITfair
ul. Rakowiecka 39A/14
02-521 Warszawa

Tel: +48 (0) 22 6282003
info@karat.org.pl
www.makeitfair.org

Dokument ten powstał przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Autorem treści zamieszczonych w tym dokumencie jest SOMO i w żadnym wypadku nie odzwierciedlają one stanowiska Komisji Europejskiej.

maj 2009